

540

828

ԱՌԱՋԻՆ ԱՍՏԻՃԱՆԻ

Պ. ՈՅԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ № 3

Ն Ե Պ Ը

ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ==

== ՃԱՆԱՊԱՐՀՆ Ե

□ □ □

Ն. ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ — 1926

12.3.10

222

այս գիրքը պատկանում է Գ. Բաճակյանին

Ն Ե Պ Ը

ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ==

== ՃԱՆԱՊԱՐՀՆ Ե

169-57

A I 8584

Հ. Խ. Ս. Հ. ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

Գրառեպլար № 844բ.

№ 449.

Տիրաժ 4000

Պետհրատի յերկրորդ տպարան Յերևանում—№ 301

ՆԵՊԸ—ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ԺԱՆԱՊԱՐՀՆ Ե

ՆՈՐ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՆԵՊԸ ԿԸ ՎԵՐԱԿԵՐՏԻ Նախորդ գույքից մենք զի-
ՅԵՐԿՐԻ տենք տնտեսական զանա-
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ զան ձևերի մասին: Մենք
ընդունեցինք, վոր մեր տնտեսության մեջ ամե-
նաառաջավոր տարրը սոցիալիստականն է և այդ
ուղղությամբ ել պետք է վերակերտվի մեր վողջ
տնտեսությունը: Մենք պարզեցինք նույնպես,
վոր այդ վերակերտումը տեղի չէ ունենում տրն-
տեսական զանազան տարրերի միջև տարվող պայ-
քարի միջոցով:

Կուսակցության տնտեսական քաղաքական-
նոթյունը — «Նոր տնտեսական քաղաքականու-
թյունը», — նպատակ ունի այդ պայքարի մեջ ա-
պահովելու տնտեսության սոցիալիստական տրի
հաղթանակը: Այդ հաղթանակին, պարզ է, չի
կարելի հասնել միանգամից. նրան չի կարելի
հասնել և դեկրետ հրատարակելու միջոցով՝ չի

կարելի հրամայել և վերացնել տնտեսական բո-
լոր տարրերը—թողնելով իսկ սոցիալիստակա-
նը: Յերկրի ամբողջ տնտեսությունը՝ վերակեր-
տելու համար անհրաժեշտ է տեական ու համառ
պայքար մղել: Հիմնականն այն է, վոր պետք է
վերակերտվեն 20 միլիոնից ավելի մանր ու ման-
րագույն գյուղացիական տնտեսությունները,
պետք է, վոր նրանք միանան խոշոր գյուղատն-
տեսական արտադրության մեջ, և տնտեսությու-
նը վարեն ընդհանուր, կոլլեկտիվ աշխատանքով:

Վորպեսզի մեզ համար ավելի պարզ լինի,
թե ինչ է նշանակում վերակերտել գյուղացիա-
կան մանր տնտեսությունը, բերենք կուսակցու-
թյան 14-րդ կոնֆերանսում (1925 թ. ապրիլ)
տրակտորի մասին ընկեր Ռիկովի ասած խոս-
քերը.—

«Տրակտորն անհամեմատ ավելի մեծ չա-
փով կարող է հեղափոխել գյուղատնտեսական
արտադրական պրոցեսը, քան հազար ագիտատոր,
վոր գյուղ են յեկել հողագործության հավաքա-
կան ձևերի առավելության վերացական քարո-
զով: Կոոպերատորներից մեկն ինձ պատմում էր
գաղափարական այն ազդեցության մասին, վոր
ունեցել է տրակտորի մուծումը գյուղում: Ահա
հարցերի այն շարանը, վոր ծավալվում է տրակ-
տոր գնած արտելի առաջ: Առաջինը, հարց է

ծագում, արդյոք, ամեն մի դաշտամաս առան-
 ձին վարել, դաշտասահմանը պահպանելով, թե՞
 ամբողջ դաշտը, իբրև մի ամբողջութիւն, մեկեն
 վարել: Վերջինն ավելի ձեռնտու յե: Յերբ հողը
 վարել, պրծել են, առաջ ե գալիս մի այլ հարց՝
 վարած հողը բաժանել, թե՞ միասին ցանել և
 ապա բաժանել բերքը: Յերբ հացը հասավ, հարց
 ե ծագում—դեռ չվերցրած բերքը միմյանց մի-
 ջն բաժանել, թե՞ միասին հնձել դաշտը և խուր-
 ձերը բաժանել: Յերբ հունձը հավաքական աշ-
 խատանքով վերջացած ե, հարց ե տրվում—այդ
 խուրձերը միմյանց միջն բաժանել, թե՞ միասին
 կալսել: Միասին կալսելուց հետո իրար հարց են
 տալիս—հացահատիկը բաժանել, թե՞ կոոպերա-
 տիվի միջոցով ծախել ու փողը բաժանել միմյանց
 միջև: Տրակտորը գյուղատնտեսութեան մեջ գոր-
 ծադրվելով, գյուղացու մտքերին տալիս ե այս
 ընթացքը, վորը պատկերավորում ե գյուղատն-
 տեսական արտադրութեան պրոցեսի հանրացման
 հնարավոր ուղին»:

Ահա թե խոհրդային իշխանութեան պայ-
 մաններում, գյուղատնտեսութեան դարգացման
 վրա, ինչ ազդեցութիւն կարող ե ունենալ գյու-
 ղատնտեսական խոշոր մեքենաների գործադրու-
 թիւնը: Բայց մեքենան տալիս ե պետական խո-
 շոր արդյունաբերութիւնը և վորքան նա կարո-

դանա գյուղատնտեսական շատ մեքենաներ տալ,
այնքան ել հաջող կընթանա գյուղացիական մանր
տնտեսությունների միացման գործը:

Ընկ. Ռիկովի բերած տրակտորի որինակը
բավական է, վորպեսզի ասենք – գյուղացիական
մանր տնտեսությունների վերակերտման հաջո-
ղությունը կախված է մեր տնտեսության սո-
ցիալիստական տարրից՝ պետական խոշոր ար-
դյունաբերությունից:

ՆԵՊԸ ԱՄՐԱՑՆՈՒՄ ՎՈՐՊԵՍՂԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒ-
Ե ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵ- ՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՐՈՂԱՆԱ
ՐՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՎԵՐԱԿԵՐՏԵԼ ԳՅՈՒԴԱԳԻԱԿԱՆ
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒ- ԽՈՒՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԱՆՀՐԱԺԵՂՈ
ԹՅԱՆ ԿԱՊԸ Ե, ՎՈՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒ-
ՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ և ԳՅՈՒԴԱՏՆՈՒՄԻ ՄԻՋԼ ԳՈ-
ՅՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՆԱ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ և միշտ ամրացող
կապ:

Այդ կապը ներկայումս կարող է ամուր լի-
նել: Այո, կարող է, յեթե պետական արդյունա-
բերությունն ու գյուղական տնտեսությունը փո-
խադարձաբար ապրանք մատակարարեն միմ-
յանց: Իսկ ներկա պայմաններում, պետական
արդյունաբերությունը կարող է կապվել 20 մի-
լիոն գյուղացիական տնտեսությունների հետ
միայն առևտրի միջոցով, շուկայի միջոցով:

Ռազմական կոմունիզմի շրջանում, քաղա-

քացիական կռիվները շրջանում, խորհրդային իշխանութիւնը արդեւել եր ազատ առևտուրը: Այդ պահանջում եր մեր յերկրի պաշտպանության շահերը: Ռազմական պաշտպանության խնդիրը մենք պետք ե իրագործելինք, ինչ գնով ել ուղում եր լինի, թեկուզ ի փաստ տնտեսական շինարարության: Ստիպողական ճանապարհով (պարենմասնատրման միջոցով) գյուղացիութիւնից խլվում եր հացի ամբողջ ավելցուկը:

«Մենք պաշարված բերդի մեջ լինելով՝ չէլինք կարող ալ կերպ դիմանալ, բան մասնատրումը կիրառելով, այսինքն վերցնելով գյուղացիութիւնից այն բոլոր ավելցուկները, վոր հառներ, վերցնել նույնիսկ յերբեմն վո՛չ միայն ավելցուկները, ալ և մի բան ել դեռ գյուղացուն անհրաժեշտ յեղածից, միայն թե պահպանելինք բանակի ռազմունակութիւնը և թույլ չտալինք, վոր արդյունաբերութիւնը լիովին քայքայվեր»:
(Լենին):

Ռազմական կոմունիզմի տարիներին, կուսակցութիւնը ճիշտ ե, ձգտել ե գյուղի և քաղաքի մատակարարման գործը կազմակերպել առանց շուկայի ոգնության՝ պետական մարմինների միջոցով: Սակայն քաղաքացիական կռիվների և տնտեսական քայքայման (հատկապես արդյունաբերության քայքայման) դաժան պայ-

մաններում, մատակարարման այդ կենտրոնացման գործը կանոնավորելը դժվար էր, համարիական հնարին:

Վորն էր ազատ առևտրի վերացման հետեւանքը: Քաղաքացիական կռիւները վերջում խրդվել էր կապը գյուղացիական տնտեսութեան և արդյունաբերութեան միջև, վորը և ծանր է անդրադարձել վողջ ժողովրդական տնտեսութեան վրա: Ուստի և կուսակցութիւնը ստիպւած էր անցնել նոր տնտեսական քաղաքականութեան:

Կուսակցութիւնը, նոր տնտեսական քաղաքականութիւնը սկսել է կիրառել (1921 թվի մարտին) պարեն-մասնատրութից պարենհարկին անցնելով: Պարենհարկը նշանակում էր, թե պետութեան ոգտին գյուղացիութիւնից վերցվում էր նրա հացամթերքի ավելցուկի միայն մի մասը, իսկ մնացած մասը գյուղացին կարող էր ազատ վաճառել: Այսպիսով, պարենհարկը մըտցնելով արդեն, թույլատրվում է և ազատ առևտուրը: Նորից սկսվում է կապ հաստատվել պետական արդյունաբերութեան և գյուղատնտեսութեան միջև, սակայն այս անգամ արդեն՝ շուկայի միջոցով:

Ժողովրդական տնտեսութեան այդ յերկու ճյուղերն էլ սկսել են աճել և հասնում են նախապատերազմյան մակարդակին: Ներկայումս,

ամրացող պետական խոշոր արդյունաբերությունը շուկայի միջոցով, սպրանքափոխանակության միջոցով, այսինքն նեպի ստեղծած հողի վրա, ավելի ու ավելի մեծ հնարավորություններ ե ձեռք բերում դյուղացիական տնտեսությունը վերակերտելու, նրան կոլլեկտիվ սոցիալիստական հունի մեջ դնելու համար:

ՆեՊԸ ՍՏԵՂԾԵԼ Ե ՆԵԱՊԻ միջոցով արդյունաբեր-
ՅԵՎ ԿԱՊԻՏԱԼԻԶՄ բությունը կապվել ե գյուղատնտեսության հետ: Նեպը հնարավորություն ե տալիս վերակերտելու գյուղացիական տնտեսությունը: Յեվ վորքան արագ զարգանա մեր սոցիալիստական արդյունաբերությունն, այնքան ավելի շուտ կը վերակերտվի գյուղացիական տնտեսությունը:

Սակայն չպետք ե մոռացության տրվի և գործի մյուս կողմը: Նեպը հնարավորություն ե տվել, վոր զարգանան պետական արդյունաբերությունն ու գյուղատնտեսությունը, բայց միևնույն ժամանակ, նեպը մեր յերկրում կենդանացրել ե և մասնավոր կապիտալիզմը:

«Առևտրի ազատությունը—կապիտալիզմի աճումն ե նշանակում», ասել ե Լենինը նեպի ըսկզբում: Ազատ առևտրի պայմաններում, առանձին անհատների կողմից մեծ միջոցներ կուտակելու հնարավորություններ են ստեղծվում: Այդ

միջոցները նրանք շրջանառության մեջ են դր-
նում և հարստանում: Նեպի շրջանում, քաղա-
քում հանդես են լեկել առևտրականն ու մանր
արդյունաբերողը, գյուղում՝ կուլակը: Մաս-
նավոր կապիտալիստը տնտեսության զանազան
տարբեր ճյուղերում մրցման մեջ է մտնում պե-
տական արդյունաբերության հետ, պետական ու
կոոպերատիվ առևտրի հետ: Մեզնից չուրաքան-
չյուրը կարող է դիտել մեր յերկրում զարգա-
ցող այդ պայքարը: Մասնավոր առևտրականը
մրցում է պետական և կոոպերատիվ առևտրի հետ,
նա նույնիսկ խորամանկութուն բանեցնելով,
տեղ-տեղ հանդես է գալիս պետական և կոոպե-
րատիվ առևտրի դիմակի տակ:

Մասնավոր կապիտալը ձգտում է քայքայել
բանվոր դասակարգի ու գյուղացիության տրն-
տեսական դաշինքը: Մասնավոր կապիտալը ձրգ-
տում է գյուղին ապրանք մատակարարել ավելի
արագ թափով և ավելի մեծ հաջողությամբ, քան
այդ անում է բանվոր դասակարգը՝ պետական և
կոոպերատիվ առևտրի միջոցով: Կուսակցության
11-րդ համագումարի համապատասխան բանաձևին
ասում է, վոր նեպի պայմաններում, «Շուկայի
միջոցով բազմամիլիոն գյուղացիության տնտե-
սական շահերի բավարարման հողի վրա մրցակ-
ցություն է առաջ գալիս սոցիալիզմ կառուցող-

հերի և կապիտալիզմը վերսկանգնելու ձգտումն ունեցողների միջև»:

Գյուղացիության տնտեսական շահերի բավարարումը, դա հենց գյուղին անհրաժեշտ քանակով, անհրաժեշտ ապրանքներ մատակարարելն է: Այդ խնդրում, մասնավոր կապիտալը լուրջ թշնամի չէ: Ինչպես պետք է պայքարել նրա դեմ:

ԻՆՉՊԵՍ ԵՆՔ ՊԱՅ-

ՔԱՐՈՒՄ ՄԱՍՆԱ-

ՎՈՐ ԿԱՊԻՏԱԼԻ

ԴԵՄ

Յերբ խոսք է լիում մասնավոր կապիտալի դեմ պայքարելու մասին, մեկ մեկ հարց են տալիս, — «Իսկ ինչո՞ւ չը-

գրավել նեպոսանի կամ կուլակի հարստությունը, ունեցվածքը: Չե՞ վոր այդ դեպքում մասնավոր կապիտալը կը զկվի իր տնտեսական ուժից»:

Նման դատողություններն, իհարկե, ճիշտ չեն:

Ընդունենք թե, այսօր և չեթ, արգելվեց մասնավոր առևտուրը: Փակվեցին հարյուր հազարավոր խանութներն և կրպակները, վորոնց միջոցով միլիոնավոր փութ ապրանքներ են հասնում սպառողին: Հարց է առաջ գալիս, արդյո՞ք, պետական և կոոպերատիվ առևտուրը անմիջապես կարճի ե փոխարինել ամբողջ մասնավոր առևտրին: Վո՞չ, չի կարող: Այստեղ կը մնասվի առևտուրը, արդյունաբերական ապրանքները կը մնան պահեստներում՝ չեն հասնի սպառողին: Հետևանքն

այն կը լինի, վոր կը թուլանա արդյունաբերության ու գյուղատնտեսության կապը:

Կամ թե չե, ընդունենք, թե բոլոր կուլակների ունեցվածքը (գյուղատնտեսական ինվենտար և այլն) բռնագրավելու մասին որենք ե հրատարակված: Ի՞նչ կը ստացվեր դրանից:

Կուլակների հողերը կը մնային անմշակ, գյուղացիության մյուս խավերը չեյին կարող մշակել այն, քանի վոր միջակ և հատկապես չքավոր գյուղացիությունը ներկայումս անգամ ի վիճակի չեն մշակելու իրենց ոգտագործմանը թողած հողամասերը: Կուլակների մոտ վարձված բատրակները կը մնային առանց աշխատանքի, քանի վոր գյուղում աշխատող ձեռքերն առանց այն ելշատ են: Միաժամանակ կուլակների ունեցվածքը բռնագրավելով, յետ կը վանեյինք մյուս գյուղացիների գյուղատնտեսական մեքենաներ ձեռք բերելու, հողը կատարելագործված մեքենաներով մշակելու ձգտումը:

Այսպիսով, առևտրի արգելման կամ ունեցվածքի բռնագրավման միջոցները միայն կավելացնեյին մեր աղքատությունը: Իսկ խորհրդային իշխանությունը – սոցիալիստական իշխանություն ե. նա շահագրգռված ե, վորպեսզի անընդհատ աճի յերկրի բարեկեցությունը, տարեցտարի զարգանա արտադրությունը, մեծանա գյու-

դատնետեսական մթերքների արտադրությունը։ Սոցիալիզմի ճանապարհը, աղքատացման ճանապարհը չէ։ Սոցիալիզմի ճանապարհը յերկրի բարեկեցության աստիճանական բարձրացման ճանապարհն է։

Իսկ վո՞րն է մասնավոր կապիտալի դեմ տարվող մեր պայքարի իսկական ու ճշմարիտ միջոցը։ x

Մասնավոր կապիտալի դեմ տարվող մեր պայքարի գլխավոր միջոցը, ներկայումս, հանդիսանում է տնտեսական մրցակցությունը։ Մենք չենք արգելում, վոր մասնավոր առևտրականը զբաղվի առևտրով։ Բայց մենք պայքարում ենք նրա դեմ պետական ու կոոպերատիվ առևտուր ստեղծելով։ Իսկ յեթե մեր պետական առևտրի գործը լավ կազմակերպվի, յեթե պետությունը աջակցի նրա սշխատանքներին, ապա կոոպերատիվ ու պետական առևտուրը կը հաղթահարի մասնավոր առևտրականին։

Մասնավոր կապիտալի դեմ վարած պայքարում, պետությունը դիտողի դերում չէ, վոր հանդես է գալիս։ Նա մեծ հարկեր է վերցնում մասնավոր կապիտալից, պետությունը մասնավոր կապիտալին կամ վարկ չի տալիս, կամ յեթե տալիս է, ավելի պակաս ձեռնտու պայժաններով, քան ստանում են պետական ու կոոպե-

րատիւ ձեռնարկները: Դեռ ավելին, պետութիւնը յերբեմն միջամտում է մասնավոր կապիտալիստի գործերին, իրա շահադիտական նպատակները սանձահարելու նկատառումով:

ԻՆՉՈՒ ՄԵՉ ՀԱՄԱՐ Մասնավոր կապիտալն աճել
 ՍԱՐՍԱՓԵԼԻ ՉԵ Ե նեպի շնորհիվ: Այդ հան-
 ՄԱՍՆԱՎՈՐ գամանքը մեր կուսակցու-
 ԿԱՊԻՏԱԼԸ Թյունը նախատեսել է հենց

նեպի սկզբում: Մեզ համար բնավ սարսափելի չէ մասնավոր կապիտալի ու ժեղացումը, վորովհետեւ ել ավելի մեծ չափով աճում ու ամրանում են ժողովրդական տնտեսութիւնն սոցիալիստական մասերը, բանվոր դասակարգի տնտեսական իշխող բարձունքները—պետական արդյունաբերութիւնը, տրանսպորտը, արտաքին ու ներքին պետական ու կոպերատիւ առևտուրը, բանկերը:

Մեր ձեռքի տակ յեղած թվերը ցույց են տալիս, վոր մեր տնտեսական իշխող բարձունքներն աճում են ավելի արագ, բան մասնավոր կապիտալիզմը: Մենք տեսնում ենք, վոր տնտեսութիւնն սոցիալիստական մասերը, յերկրի ամբողջ տնտեսութիւնն մեջ որստորե մեծ տեղ են գրավում, վոր նրանք տնտեսապես գերակշռող ուժ են դառնում: Այդ պայմաններում, մեզ համար սարսափելի չէ կապիտալիզմը:

ՆԵՊԸ ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱ. Այս ամենն ասելուց հետո,
 ՏԻ ՄԻԱԿ ՃԻՇՏ ամենք կարող կրլինենք հաս-
 ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱ- կանալ նեպի հետևյալ ձևա-
 ՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆ Ե կերպումը, վոր տվել է ըն-
 կեր Ստալինը կուսակցության 14-րդ համագու-
 մարում:

«Նեպը պրոլետարական պետության հատուկ
 քաղաքականութիւնն է, վորը թույլատրում է
 կապիտալիզմի գոյութիւնը, պայմանով, վոր պրո-
 լետարական պետության ձեռքին են գտնվում
 իշխող բարձունքները, վոր հիմնված է կապիտա-
 լիստական և սոցիալիստական տարրերի պայքա-
 րի վրա, հիմնված է սոցիալիստական տարրերի
 դերի ի վնաս կապիտալիստական տարրերի՝ աճ-
 ման վրա, հիմնված է կապիտալիստական տար-
 րերի նկատմամբ սոցիալիստական տարրերի հաղ-
 թանակի վրա, հիմնված է դասակարգերի վե-
 րացման, սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի
 կառուցման վրա»:

Ահա թե ինչու Լենինը նեպը համարել է
 «պրոլետարիատի տնտեսական միակ ճիշտ քա-
 ղաքականութիւնը»: Դրանում մեզ համոզում են
 նեպի 5 տարվա արդիւնքները:

ՆԵՊԻ ՇԻՆԳ ՏԱՐՎԱ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Կուսակցության 14-րդ համագումարը, վոր հրավիրվել է 1925 թվի դեկտեմբերի վերջերին, քննության ե առել նոր տնտեսական քաղաքականության կիրառման հինգ տարվա արդյունքները: Վորպեսզի առաջ բերվող թվերը ավելի համոզիչ լինեն, տեսնենք, թե ինչ վիճակում եր մեր տնտեսությունը նեպի կիրառման սկզբում՝ 1921 թվի մարտ ամսում և ինչպես մենք սկսեցինք վերականգնել մեր տնտեսությունը:

ԱՄԵՆԻՑ ԱՌԱՋ Ութը տարի տևող իմպերիալ-վերսակսնգնեցիկ լիստական ու քաղաքացիական կռիվների պատճառով ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ քայքայվել եր մեր յերկրի տնտեսությունը:*) Արդյունաբերության արտադրությի հասել եր նախապատերազմյան չափի մեկ հինգերորդ մասին: Գյուղացիությունը խոշոր չափով կրճատել եր սերմանման տարածությունը: Վոչ հաց կար և վոչ ել վառելիք: Աճում եր գյուղի անբավականությունը:

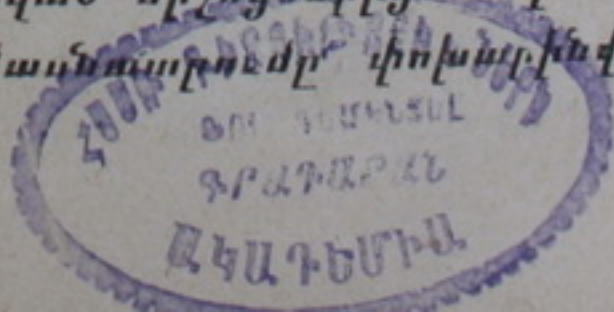
*) Իմպերիալիստական կռիվը տևել է 1914 թ. ոգոստոսից մինչև 1918 թվի նոյեմբերը: Համաշխարհային հարստությունները վերաբաժանելու առթիվ, իմպերիալիստները, արյունոտ սպանդանոցի՝ պատերազմի մեջ են քաշել ամբողջ ժողովուրդներ: Խորհրդային յերկրների աշխատավորությունը դուրս ելել է իմպերիալիստական պատերազմին մասնակցել 1917 թվի հոկտեմբերին, պրոլետարական հեղափոխության հաղթանակի շնորհիվ:

1921 թվի սկզբներին քաղաքացիական կռու-
վի ճակատներում ջախջախվել էին մեր զինա-
վոր թշնամիները: Յերկիրը հնարավորութունն էր
ստացել խաղաղ շինարարության անցնելու: Կու-
սակցության առաջ դրված էր տնտեսության վե-
րականդնման խնդիրը: Սակայն մեր տնտեսու-
թյան յերկու ճյուղերը — արդյունաբերությունն
ու գյուղական տնտեսությունը այնքան սերտ են
կապված միմյանց հետ, վոր մեկն առանց մյու-
սի վերականգնելն անհնար էր:

Բայց ինչից պետք է սկսվեր տնտեսության
վերականգնման աշխատանքը: Լենինը այն ժա-
մանակ հաճախ է ընդգծել, թե պետք է սկսել
գյուղատնտեսությունից:

«Այժմ ամենից անհետաձգելի յեն այն մի-
ջոցները, վորոնք ընդունակ կը լինեն անմիջապես
բարձրացնելու գյուղատնտեսության արտադրա-
կան ուժերը» — ասել է Լենինը:

Արդյունաբերության զարգացման համար
պահանջվում էր ամենից առաջ բարձրացնել գյու-
ղատնտեսությունը: Յեվ կուսակցության ու խոր-
հրդային իշխանության ձեռնարկած առաջին մի-
ջոցները նպատակ ունեյին առաջին հերթին բա-
րելավելու գյուղատնտեսության դրությունը:
Ձեռնարկած միջոցներից մեկն էլ այն էր, վոր
պարենմասնատրուժը փոխարինվեց պարենհար-

828
15691

h858
A I

կով: Նույն նպատակն ելին հետապնդում և պարենհարկի բանակի կրճատումը, արդյունաբերական ապրանքների գների իջ լումը և այլն:

Կուսակցութեան ճիշտ քաղաքականութեան շնորհիվ լեռերի աժբողջ անտեսութեանը բարձրանում և արագ թափով, նույնիսկ ավելի արագ, քան մենք ելինք սպասում: Գյուղատնտեսութեան զարգացման հողի վրա, բուն թափով սկսում և աճել և արդյունաբերութեանը: Մեր յերկիրը, բանվորների ու գյուղացիների ջանքերով, հինգ տարվա ընթացքում բուժել և լեռկար տարիների ընթացքում պատերազմի պատճառած վերքերը:

Այդ բանում համոզվելու համար բերենք մի քանի թվեր:

ԳԻՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒՒ ՍԵՐՄԱՆՈՒՄԱՆ տարածութեան
ԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆ՝ աճումը պարզելու համար
ԳՆՄԱՆ ԸՆԹԱՅՔԸ գիմենք հետևյալ աղյուսակին:

Սերմանման տարածությունը

(միլիոն հեկտարներով)

1913 թ. 1921 թ. 1922 թ. 1923 թ. 1924 թ. 1925 թ.

Ը ն դ ա մ ե ն ը

116 94 81 95 103 —

Միայն հացահատիկ

101 83 70 82 87 97

Նվաճումներն ավելի շոշափելի չեն տեխնիկական բույսերի մշակման բնագավառում: Հատկապես մեծ չափով աճել է կտավատի մշակույթը, վոր չերևում է հետևյալ դիագրամից.

Կսավաս ե հավաքվել
(հազար տոններով)

1921 - 22 թ.	1923 - 24 թ.	1925 - 26 թ.	1913 թ.
165	165	319	395

Կանեփ ե հավաքվել
(հազար տոններով)

125	341	459	408
-----	-----	-----	-----

Ճակնդեղ ե հավաքվել
(հազար տոններով)

429	1832	7891	10861
-----	------	------	-------

Բամբակ ե հավաքվել
(հազար տոններով)

25	154	588	632
----	-----	-----	-----

1922 թվին Խորհրդային Միության մեջ չեղել է $137\frac{1}{2}$ միլիոն գլուխ անասուն, վորը 1926 թվին բարձրացել է մինչև 168 մ. (167,800,000) և նախապատերազմյան քանակից (183,300,000) պակասում է միայն $15\frac{1}{2}$ միլիոնով: Խոզերի և խոշոր յեղջուրավոր անասունների քանակը ներկայումս ավելի շատ է, քան կար պատերազմից առաջ:

Յեթե այն ամենը, ինչ արտադրվում է գյուղական տնտեսության մեջ, վերածենք նախապատերազմյան ուղբիներին, ապա կստանանք այսպիսի թվեր. —

Գյուղատնտեսության արտադրությունը
(նախապատերազմյան միլիոն ուղբիներով)

1913	1922—23	1923—24	1924—25	1925—26
12,826	5,563	8,652	9,128	10,860

Նշանակում է, 1924—26 թ. գյուղատնտեսությունը հասել է նախապատերազմյան մակարդակի իննը տասներորդական մասին:

ԻՇԽՈՂ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ Տնտեսական իշխող բար-
ԲԱՐՁՈՒՆՔՆԵՐԻ ձունքների աճումը մեզ ցույց
ԱՃՈՒՄԸ է տալիս հետևյալ դիագրամը.

Խոշոր արդյունաբերությունն արտադրել է
(միլիոն ուղբ. հաշված նախապատերազմյան գներով)

1921—22 թ. 1923—24 թ. 1925—26 թ.

նախապատերազմյան մակարդակ

1493	2627	5280
100 ⁰ / ₀	176 ⁰ / ₀	352 ⁰ / ₀

Ֆերկաթուղիները բեռ են փոխադրել
(հազար տոններով)

1921—22 1923—24 1924—25

նախապատերազմյան մակարդակ

40	68	83
100 ⁰ / ₀	169 ⁰ / ₀	208 ⁰ / ₀

Բանկերի միջոցներ

1922—23 1923—24 1924—25

(միլիոն չեքվոն ուղարկներով)

$$\frac{832}{100^0/0}$$

$$\frac{1749}{210^0/0}$$

$$\frac{3427}{415^0/0}$$

Ներմուծումն ու արտածումը

(նախապատերազմյան միլիոն ուղարկներով)

1921—22 1923—24 1925—26

նախապատերազմյան մակարդակով

Ներմուծում՝	$\frac{271}{100^0/0}$	$\frac{200}{74^0/0}$	$\frac{385}{142^0/0}$
Արտածում՝	$\frac{64}{100^0/0}$	$\frac{340}{530^0/0}$	$\frac{454}{710^0/0}$
Ընդամենը՝	335	540	839

Այս թվերին պետք է ավելացնել — ապրանքների ամբողջ քանակից պետական և կոոպերատիվ առևտրի միջոցով անցել է.

1923—24 թվին — $64^0/0$ 1924—25 թվին — $70^0/0$

1925—26 տարում, արդյունաբերութունը համարյա հասել է նախապատերազմյան մակարդակին: Վերջին չեքվոն տարվա ընթացքում հատկապես արագ թափով աճել է մետաղարդյունաբերությունը, լոբի նշանակության մասին մենք գիտենք առաջին զրույցից: Միայն 1924-25

տարոււմ մեծադի արդյունաբերության արտադրութիւնը մեծացել է 2 անգամ: Իսկ ընթացիկ 25-26 տարոււմ, չնայած տնտեսական դժվարություններին, մեր արդյունաբերությունն աճել է 40 տոկոսով:

Արդյունաբերության ծավալման հետ միասին աճում է, և բանվոր դասակարգը: Այդ առթիւ ահա թե ինչ են ասում թվերը. — առ 1-ն ապրիլի 1924 թվի, արդյունաբերության բոլոր ճյուղերում, հաշված և սեզոնային բանվորներին և գյուղատնտեսական բանվորներին, աշտոկոմատի տվյալների համաձայն մենք ունեւինք 5 միլիոն 500 հազար բանվոր. սրանցից մեկ միլիոն բանվորակներ և 760 հազար գործազուրկներ: Առ 1-ն հոկտեմբերի 1925 թվի, վարձու բանվորներ թիվը 7 միլիոնից ավելի յեր, վորից 1 միլիոն 200 հազար բանվորակներ և 715 հազար գործազուրկներ:

Միաժամանակ անընդհատ բարձրացել է և աշխատավարձը: Արդյունաբերության մեջ բանվորների միջին ամսական աշխատավարձն, չերվոն ուրբիներով հաշված, 1924 թվի ապրիլին կազմում էր 35 ուրբի կամ հախապատերազմյանի 62 տոկոսը, — 1925 թվի սեպտեմբերին 50 ուրբի՝ կամ հախապատերազմյանի 95 տոկոսը:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈ-
ՅԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՄԱ-
ՍԵՐՆ ԱՎԵԼԻ ԱՐԱԳ
ԵՆ ԱՃՈՒՄ.

Մեր անտեսության սոցիա-
լիստական մասերն ավելի ա-
րագ են աճում, քան կապի-
տալիստական մասերը: Այդ
առթիվ ուսենք հետևյալ ավյալները: Յեթե համե-
մատելու լինենք պետական ու կոոպերատիվ ար-
դյունաբերության արտադրությունը մասնավոր
արդյունաբերության արտադրության հետ, ապա
կը տեսնենք, Վոր 1923-24 թվի պետական ու
կոոպերատիվ արդյունաբերության արտադրու-
թյունը կազմել է ամբողջ արդյունաբերական
արտադրության մեկ տարվա 76 տոկոսը իսկ
մասնավոր—23,7 տոկոսը: Իսկ 1924-25 թվին
պետական և կոոպերատիվ արդյունաբերության
բաժինը կազմում է 79,3 տոկոսը. մասնավոր ար-
դյունաբերության բաժինն արդեն վոչ թե 23,7
տոկոս է, այլ 20,7 տոկոս:

Յեթե վերցնելու լինենք ներքին առևտուրը,
ապա կը տեսնենք, Վոր 1923-24 թվին պետա-
կան ու կոոպերատիվ առևտրի բաժինը հավասար
եր ներլին առևտրի ամբողջ շրջանառության 65
տոկոսին, մասնավոր կապիտալի բաժինը՝ 35 տո-
կոսին: Իսկ հետևյալ տարում, 1924-25 թվին,
պետության և կոոպերացիայի բաժինը հավա-
սար եր 74,7 տոկոսին, մինչդեռ մասնավոր կա-
պիտալի բաժինը 35-ից իջել եր 24,9 տոկոսի:

Ընդհանուր շրջանառության մեջ մասնավոր կապիտալի բաժինը նվազում է, պետության և կոոպերացիայի բաժինն աճում է: Պետական և կոոպերատիվ առևտուրը իր դիրքերն ամրացրել է մանրածախս առևտրի մեջ, վորտեղ ուժեղ է մասնավոր կապիտալը: 1923-24 թվին մասնավոր կապիտալի բաժինը մանրածախս առևտրի մեջ կազմում էր 57 տոկոս, իսկ 1924-25 թվին՝ 44,3 տոկոս:

Ահա ինչու կուսակցության 14-րդ համագումարն իր բանաձևում ասում է. «Ժողովրդական տնտեսության ներսում նրա բաղկացուցիչ մասերի բազմազանությամբ հանդերձ (բնական-գյուղացիական տնտեսության, մանր ապրանքային արտադրություն, մասնավոր-սեփականատիրական կապիտալիզմ, պատական կապիտալիզմ և սոցիալիզմ) խիստ կերպով բարձրանում է սոցիալիստական արդյունաբերության պետական և կոոպերատիվ առևտրի, ազգայնացրած վարկի և պրոլետարական պետության իշխող ժյուս բարձունքների տեսակարար կշիռը:

Այսպիսով ակնհերև է պրոլետարիատի տրնտեսական հարձակումը նոր տնտեսական բաղաբականության հիմունքներով և ԽՍՀՄ առաջխաղացումը դեպի սոցիալիզմ»:

14 ըդ համագումարի ոպողիցիան չհավատա

լով հաներձ մեր յերկրում սոցիալիզմի կառուցման հնարավորութիւններին, հայտարարում եր, վոր իբր թե մենք միշտ նահանջում ենք մասնավոր կապիտալի հանդեպ: Ոպդիցիային սարսափ եր պատճառում մասնավոր կապիտալիզմի աճումը, մի բան, վոր անխուսափելի յե նեպի պայմաններում: Կուլակի և նեպմանի (նոր բուրժուազիայի) ուժեղացման փաստից խուճապի յենթարկվելով, ոպդիցիան չի կարողանում նը կատել, վոր մեր տնտեսութիւնն սոցիալիստական տարրերն աճում են ավելի արագ քան կապիտալիստական տարրերը և վոր մենք տարեց տարի մոտենում ենք սոցիալիզմին:

ՅԵՐԿՐԻ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Նեպի շրջանում բանվոր դասակարգի առաջ դրված առաջին խնդիրն եր — վերականգնել ցարական Ռուսաստանից ժառանգած տնտեսութիւնը: Ըստ վորում, առաջին հերթին պետք եր վերականգնել գյուղատնտեսութիւնը: Կուսակցութիւնն ղեկավարութիւնամբ լուծված ե այդ խնդիրը: Խնչպես գիտենք, արդեն սերմանման տարածութիւնը մոտենում ե նախապատերազմի չափերին: Արդյունաբերութիւնը՝ նույնպես:

Ներկայումս մեր առաջ ծառանում են նոր, ավելի բարդ խնդիրներ: Մեզ ժառանգութիւն

մնացած համարիա բոլոր գործարաններն ոգտագործված են: Արդյունաբերության բնագավառում մեր հետագա քայլերը նշանակում են՝ արդյունաբերության ծավալումը նոր տեխնիքական պատվանդանի վրա, ալսինքն, նոր վերասարքավորում, նոր գործարանների կառուցում: Սա շատ դժվար գործ է» (Ստալին): Պետք է ծավալել ելեքտրոֆիկացիան, վորպեսզի արդյունաբերությունն եժան եներգիա ստանա: Անհրաժեշտ է նոր գործարաններ կառուցել, հները վերասարքավորել: Մեզ պետք են նոր շոգեմեքենաներ, լերկաթուղային նոր ցանցեր, վորպեսզի տրանսպորտը կարողանա բավարարել լերկրի պահանջները:

Արդյունաբերական այդ նոր շինարարությունից է կախված այժմ մեր տնտեսական հետագա վողջ զարգացումը, գյուղական տնտեսության բարձրացումը: Գյուղական աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման համար, գյուղի բարեկեցության բարձրացման համար անհրաժեշտ է գյուղին տալ տասնյակ և հարյուր հազարավոր գյուղատնտեսական մեքենաներ: Մեքենան պետք է արագացնի բաժան-բաժան գյուղացիական մանր տնտեսությունների միացման ընթացքը: Մեքենան պիտի նպաստի խոշոր կոլլեկտիվ տնտեսություններ ստեղծվելուն: Մեքենան պի-

տի գյուղն ազատի իր ներկայիս չքավորությունից: Սակայն գյուղին անհրաժեշտ բանակով մեքենաներ մատակարարելը հնարավոր է այն չափով, ինչ չափով վոր կը դարգանա արդյունաբերությունը:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԸՆ-
ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱ-
ՑՈՒՄԸ ԿԱԽՎԱԾ Ե
ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒ-
ԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒ
ՄԻՑ

Գյուղատնտեսության զարգացումը կախված է արդյունաբերության հետագա զարգացումից: Արդյունաբերությունը զարգանալով իր յետևից «տանում է» ժողովրդական

դական ամբողջ տնտեսությունը, հատկապես գյուղական տնտեսությունը: «Արդյունաբերությունն առաջ ընթանալով, սկսում է իրեն յենթարկել մասնավոր արդյունաբերությունը, իրեն հարմարեցնել և իր յետևից տանել տնտեսության մյուս բոլոր ձևերը: Այդպես է արդեն գյուղի բախտը, վոր նա պետք է գնա քաղաքի յետևից, խոշոր արդյունաբերության յետևից» (Ստալին): Կուսակցության 14-րդ համագումարի բանաձևում ասված է, վոր «արդյունաբերությունն ավելի ու ավելի դառնում է ավանգարդը (առաջապահը) իր յետևից տանելով ժողովրդական տնտեսությունն ամբողջովին»:

Նեպի առաջին շրջանում դրությունն այդպես էր: Նեպի առաջին շրջանում, ինչպես մենք

տեսանք, գյուղատնտեսությունն իր յետեից տանում եր արդյունաբերությանը: Ներկայումս փոխվել է գրությունը: «Յեթե այն ժամանակ, նոր տնտեսական քաղաքականության առաջին շրջանում, ժողովրդական տնտեսության զարգացման գործն ամբողջությամբ դեմ էր առել գյուղատնտեսության, ապա այժմ նա դեմ է առնում և արդեն դեմ է առել ինդուստրիայի (արդյունաբերության) ուղղակի ծավալմանը» (Ստալին):

Ահա ինչու կուսակցության 14 ըդ համագումարը մոտակա մի շարք տարիների համար առաջադրել է յերկրի ինդուստրիացման դեկավար հրահանգը:

Խորհրդային Միությունը գերազանցապես հողագործական յերկիր է: Նախապատերազմյան շրջանում արդյունաբերությունը տվել է 7 միլիարդ ռուբլու ընդհանուր արտադրույթ, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ 13 միլիարդ, համարյա 2 անգամ ավելի շատ, քան տվել է արդյունաբերությունը: Նույն փոխհարաբերությունն է տիրում և ներկայումս: Մեր անելիքն է — գերազանցապես հողագործական յերկիրը դարձնել գերազանցապես արդյունաբերական յերկիր:

Դրա համար մեզ հարկավոր է առաջին հերթին զարգացնել ծանր արդյունաբերությունը,

վորը հանդիսանում է ժամանակակից վողջ ին-
դուստրիայի հիմքը: (Ծանր արդյունաբերություն
է կոչվում վառելիքի՝ քարածխի ու նավթի, և
մետաղի՝ մետաղաձուլական և մեքենաշինարա-
րական արդյունաբերությունը):

Առաջին զրույցի մեջ մենք ասել ենք, թե
քարածուխն ու նավթը ինչ նշանակություն ու-
նեն ժողովրդական տնտեսության համար: Յեր-
կրի տնտեսական ուժը չափվում է յերկրի ներ-
սում ձեռք բերվող վառելիքի քանակով, ձուլ-
վող շուգունի ու պղնձի քանակով, պատրաստ-
վող մեքենաների քանակով:

Մինչև հիմա մենք ստիպված ենք մեր գոր-
ծարանների սարքավորման և գյուղատնտեսու-
թյանն անհրաժեշտ մեքենաների մի մասը բերել
արտասահմանից: Դրանով իսկ մենք բավակա-
նաչափ կախում ենք ունենում արտասահմա-
նից՝ կապիտալիստական տնտեսությունից:

Մեր պայքարի փորձն ասում է, թե հնա-
րավոր է, վոր մենք ստիպված լինենք յերկար
տարիներ կողք-կողքի զարգանալ կապիտալիս-
տական՝ ավելի բարձր արդյունաբերություն ու-
նեցող պետությունների հետ միասին: Մենք ա-
մեն կերպ պետք է զարգացնենք մեր տնտեսա-
կան կապերն այդ պետությունների հետ, վորով-
հետև ամբողջ ժողովրդական տնտեսության զար-

գացման շահերի տեսակետից դա մի անհրաժեշտություն է:

Սակայն դրա հետ միասին անհրաժեշտ է, վոր պետքի «կապիտալիստական շրջապատման պայմաններում խորհրդային Միությունն ամենևին չդառնա համաշխարհային կապիտալիստական սիստեմի մի տնտեսական հավելված, այլ հանդիսանա մի ինքնուրույն տնտեսական միավոր» (14-րդ համագումարի վորոշումներից):

Իսկ յերկրի տնտեսական ինքնուրույնությունն ապահովելու համար, պետք է, վոր «մեքենաներ ու սարքավորում ներմուծող յերկրից, խորհրդային Միությունը դառնա — մեքենաներ և սարքավորում արտադրող յերկիր» (14-րդ համագումարի վորոշումներից):

Պետք է այնպես անել, վորպեսզի արդյունաբերության ծավալման, գյուղատնտեսության զարգացման ընթացքում մենք կարողանանք հենվել մեր սեփական արտադրական միջոցների վրա: Ահա թե ինչու ևստրիացման խնդրում ինչու է գլխավոր տեղը բռնում ծանր արդյունաբերության զարգացումը:

ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՑՄԱՆ Լենինի ամենագլխավոր աթափ է ՅեՎ ՅեՎԻՄՈՎ վանդներին մեկը — դա բան-

ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ վոր դասակարգի և գյուղացիության միությունն է: Այդ միության մեջ

դեկավարող դերը պատկանում է բանվոր դասակարգին: Այդ միության հիմք է հանդիսանում արդյունաբերության և գյուղատնտեսության զուգումը:

Պետական խոշոր արդյունաբերությունը — սոցիալիստական շինարարության հիմքն է: Արդյունաբերությունն իր զարգացմամբ վերակերտում է միլիոնավոր գյուղացիական մանր տնտեսություններ:

Արդյունաբերության զարգացման համար գործ են դրվում կուսակցության և բանվոր դասակարգի բոլոր ուժերը: Սակայն լենինը սովորեցրել է, վորպեսզի արդյունաբերության ծավալման գործում միշտ հաշվի առնվի գյուղատնտեսության կարիքները: Կուսակցությունը կիրառում է այդ հաստատ ու համառ կերպով:

Գյուղացիական տնտեսության հետ զոդվելու լենինի փորձված քաղաքականությունը մեր կուսակցությունը գործադրում է և ներկայումս՝ յերկրի ինդուստրիացման կուրսը կիրառելիս:

Ինդուստրիացման խնդրի վրա լենինը մի բանի խոսքով կանգ է առել իր վերջին («Լավ եքիչ, բայց լավ») հոդվածներից մեկում:

«Մեր պետության մեջ մեծագույն խնայողություն միջոցով պետք է տնտեսել ամենափոքր մեր միջոցները մեր խոշոր մեքենայական ին-

դուստրիայի զարգացման համար, ելեքտրիֆիկացիայի, հիդրոտորֆի զարգացման համար, Վոլխովստրոյի կառուցումն ավարտելու համար և այլն:

Սրա մեջ և միայն սրա մեջ ե լինելու մեր հույսը: Միայն այդ ժամանակ մենք կարող կլինենք, պատկերավոր արտահայտվելով՝ փոխադրվել մի ձիուց մյուսը, այսինքն գյուղացիական, գեղջկական նիհարած ձիուց, գյուղացիական քայքայված յերկրի պետքերին հարմարեցված տրնտեսությունների ձիուց, փոխադրվել այն ձին, վոր փնտրում ե և չի կարող չփնտրել իրեն համար պրոլետարիատը՝ խոշոր մեքենական ինդուստրիայի, ելեքտրիֆիկացիայի, Վոլխովստրոյի ձին»:

Լենինի այս ասածները համեմատենք կուսակցության 11-րդ համագումարին ասած նրա հետևյալ խոսքերի հետ.

«Ամբողջ խնդիրն այն ե, վորպեսզի հիմա առաջ շարժվենք անհամեմատ ավելի լայն, ավելի գործավոր մասսայով, վոչ այլ կերպ, քան գյուղացիության հետ, ապացուցելով նրան գործով, պրակտիկայով, փորձով, վոր մենք սովորում ենք և կը սովորենք ոգնել նրան ու տանել նրան դեպի առաջ...»:

«Զուգվել գյուղացիական մասսայի հետ, շարքային աշխատավոր գյուղացիության հետ և ըս-

կսել առաջ շարժվել, անչափորեն, անվերջորեն, ավելի դանդաղ, քան մենք յերազել ենք, բայց դրա փոխարեն, այնպես, վոր իրոք մեզ հետ շարժվի ամբողջ մասսան։ Այդ դեպքում ժամանակին կառաջանա այդ շարժման այնպիսի մի արագացում, վորի մասին այսօր յերազել անգամ չենք կարող»։

Կամ արդյոք հակասութիուն «խոշոր ինդուստրիայի ձին փոխադրվելու» ձգտման, այսինքն ինդուստրիացման կուրսի և դանդաղ, սակայն վողջ գյուղացիական մասսայի հետ միասին առաջ շարժվելու յենթադրության միջև։ Բնավ վոչ։ Այդ միայն նշանակում է, վոր արդյունաբերության զարգացման խնդրում այնքան էլ արագ չպետք է առաջ շարժվել, վոր շարունակ պետք է հաշվի առնել և գյուղացիական տնտեսության մակարդակը։

Այժմ մենք պետք է նոր արդյունաբերական ծրագիրներ սահմանենք։ Այդ ծրագիրները պետք է կազմել խիստ համաձայնեցնելով իրկրի միջոցների և մասնավորապես գյուղատնտեսության միջոցների հետ։ Կուսակցութիւնը չի կարող համաձայնվել այն ընկերների հետ, վորոնք առաջարկում են արագացնել ինդուստրիացման թափը, առանց արժանի չափով հաշվի առնելու մեր յերկրի միջոցները։ Մեր կուսակցութիւնն այդ

չի կարող անել, վորովհետև դրանով իսկ կը խախտենք կուսակցության ամբողջ տնտեսական քաղաքականությունը:

ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԳԼԽԱՆՈՐ ԱՂԲՅՈՒՐԸ ՆԵՐՔԻՆ ԿՈՒՏԱԿՈՒՄՆ Ե ՎԵՍՈՒ ՎԵՄՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՐԵՎԱՆԻ ԽՈՂՈՐ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՀԱՄԿԱԳՆԻ ՎԵՐԱՍԱՐՔԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՎԱՆՆՉՎՈՒՄ ԵՆ ՀԱՅԿԱՅԱԿԱՆ ՍԻՆԴՐՈՑՆԵՐ: ՄԵՐ յԵՐԿԻՐԸ ՎՈՐՈՒՆԵՐԻՅ ԿԱՐՈՂ Ե ՎԵՐԵՆԵԼ ԱՅՈՒ ՍԻՆԴՐՈՑՆԵՐԸ:

Մենք չենք կարող հույս դնել դրսի «ոգնության» վրա: Մենք հազիվ թե կարողանանք իմպերիալիստական պետություններից մեզ համար ձեռնաուլ պայմաններով խոշոր վարկ ստանալ, իսկ վորևե ստրկական կամ կիսաստրկական պայմաններով վարկ ստանալ մենք չենք կարող: Խորհրդային իշխանությունը նման «ոգնության» կարիք չի զգում:

Յերկրի ինդուստրիալացման սինդրոմների գլխավոր աղբյուրը հանդիսանում է մեր յերկրի ներքին սինդրոմը, մեր ներքին կուտակումը: Մեր անելիքը հանգում է նրան, վորպեսզի շարունակենք անընդհատ մեծացնել մեր սինդրոմը, վորպեսզի կարողանանք մեր ներքին սինդրո-

ներն ամբողջապես ոգտագործել ինդուստրիաց-
ման համար:

Բայց մեզ մոտ կան արդյոք ներքին կու-
տակման բավական խոշոր հնարավորություններ:
Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը խորհրդային
խլիսանության համար ստեղծել է ներքին կու-
տակման խոշոր հնարավորություններ:

Ներքին կուտակման միջոցներից մեկն ա-
ռաջին հերթին հանդիսանում է ազգայնացրած
պետական արդյունաբերությունը: Ներկայումս
իսկ պետական արդյունաբերությունը տալիս է
վորոշ շահույթ, վորը տարեց-տարի ավելի կը մե-
ծանա:

Կուտակման աղբյուր է հանդիսանում ար-
տաքին առևտուրը, վորը լիովին գտնվում է պե-
տության ձեռքում: Նման աղբյուրներ են հան-
դիսանում նաև ներքին առևտուրը, ազգայնացը-
րած բանկերը, տրանսպորտը և այլն: Մեր յեր-
կրի ինդուստրիացման համար ներքին կուտակ-
ման այս աղբյուրները միանգամայն բավարար
են: Սակայն չի կարելի ասել, թե մենք սովո-
րել ենք ոգտագործել մեր ներքին կուտակման
հնարավորություններից յուրաքանչյուրը: Ներ-
քին կուտակման հնարավորություններն ոգտա-
գործելու կարգավորման խնդրում դեռ ունենք
շատ բացեր, հսկայական անելիքներ:

ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱԼԻԶԱՑ- Մեր յերկրի ինդուստրի-
 ՅԱՆ ՅԵՎ ԳՅՈՒՂԱ- ացումը չի իրագործվի, չե-
 ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԻ- թե չոգտագործվեն գյուղա-
 ԶՈՑՆԵՐԸ տնտեսության միջոցները:

Գյուղատնտեսության միջոցներն ոգտագործելու
 յերեք հնարավորություն կա: Գյուղատնտեսա-
 կան միջոցները կարելի լի ոգտագործել ա) ար-
 դյունաբերական ապրանքների գների, բ) հար-
 կերի և գ) գյուղացիական խնայողությունները
 վարկային հիմնարկների մեջ հավաքելու ճանա-
 պարհով:

Ինդուստրիալիզացիան արագ թափով առաջ
 տանելուն կողմնակից մի խումբ ընկերները (այս-
 պես կոչված «գեր-ինդուստրիալիստները») պա-
 հանջում են, մեծ չափով բարձրացնել արդյու-
 նաբերական ապրանքների գները, վորպեսզի
 այդպիսով ավելանա արդյունաբերության շա-
 հույթը և միջոցների այն քանակը, վոր հատ-
 կացվում է յերկրի ինդուստրիացման գործին:
 Բայց մեր կուսակցությունն այդ ճանապարհով
 գնալ չի կարող: Բարձր գների քաղաքականու-
 թյունը միանգամայն անընդունելի լի բանվոր
 դասակարգի և և գյուղացիության դաշինքի ամ-
 րացման տեսակետից, միանգամայն անընդու-
 նելի լի յե արդյունաբերության զարգացման տե-
 սակետից:

Կուսակցութիւնն ունի 1923 թվի փորձը, յերբ արդյունաբերական ապրանքների բարձր գների պատճառով գյուղացիութիւնը խիստ կործատեց արդյունաբերական ապրանքների նկատմամբ ունեցած իր պահանջը, յերբ գյուղացին իբրև գնորդ, «գործադուլ» արեց:

Այն ժամանակ, Կուսակցութեան ուղղութեան, ընկ. Տրոցկու գլխավորութեամբ, իր ծրագրի կետերից մեկում առաջադրել էր արդյունաբերական ապրանքների բարձր գների պահպանման միջոցով մաքսիմալ շահութիւն ստանալու պահանջը:

Կուսակցութիւնը վոչ միայն չզնաց այդ ճանապարհով, այլ և դիմեց գների իջեցման քաղաքականութեանը: Իր այդ քաղաքականութեան միջոցով Կուսակցութիւնն ապահովեց արդյունաբերութեան զարգացման ընթացքը: Գների իջեցման հետևանքով ընդարձակվեց գյուղացիութեան արդյունաբերական ապրանքների պահանջը: Մեծ մասամբ դրանով իսկ պետք է բացատրել արդյունաբերութեան այն բուռն աճումը, վոր տեղի ունեցավ 1924—25 թվերի ընթացքում:

Կուսակցութիւնն, իր գների քաղաքականութիւնն այսպես և կառուցում, վորպեսզի արդյունաբերութեան մեջ, նրա հետագա շինարարութեան համար վորոշ միջոցներ մնան: Բայց

միևնույն ժամանակ, գներն այնպիսի մակարդակի վրա պիտի լինեն, վորպեսզի գյուղացիությունն ավելի մեծ չափով արդյունաբերական ապրանքներ ձեռք բերելու և իր տնտեսությունը զարգացնելու հնարավորություն ունենա:

Գյուղացուն ձեռնտու լին արդյունաբերական ապրանքների ցածր գները, քանի վոր նա հանդես է գալիս գնորդի դերում, իսկ գյուղացուն շահավետ են նաև գյուղատնտեսական ապրանքների բարձր գները, վորովհետև այստեղ արդեն, նա գյուղատնտեսական ապրանքներ վաճառող է:

Իշխող բանվոր դասակարգը միշտ պետք է վարի այնպիսի քաղաքականություն, վորը կապահովի թե գյուղատնտեսության և թե արդյունաբերության զարգացման շահերը: Այդ նույն գիծը վարում է կուսակցությունը և հարկային քաղաքականության ասպարիզում, վորը մասամբ կարող է ոգտագործվել յերկրի ինդուստրիացման համար: Հարկերի չափերը սահմանելիս, կուսակցությունը հաշվի յե առնում գյուղատնտեսության շահերը, նա հարկերի այնպիսի գումար է սահմանում, վորը ծանր չի անդրադառնա գյուղացիական տնտեսության վրա:

Գյուղացիական տնտեսության միջոցները յերկրի ինդուստրիացման մօջ քաշելու խնդրում

ահագիւն նշանակութիւնն ունեն և գյուղացիութ-
 թյան խնայողութիւնները:

Իր խնայած գումարները, գյուղացին շահավետ կերպով չի ոգտագործում, այլ պահում է
 իր մոտ: Իսկ խնայողական դրամարկղները մու-
 ծած այդ գումարները գյուղացուն ահագին հա-
 սույթ կը տար, իսկ պետութեանը՝ շրջանառու-
 թյան միջոցներ:

Մենք սահմանեցինք գյուղացիական միջոց-
 ները ինդուստրիացման գործին յասնակից անե-
 լու յերեք խոշոր միջոց--գների քաղաքանու-
 թիւնը, հարկերը և վարկային քաղաքականու-
 թիւնը: Այդ բոլոր հնարավորութիւնները պետք
 է մեր կուսակցութեան կողմից ամեն կերպ ոգ-
 տագործվեն, և ոգտագործվեն այնպես, վորպես-
 զի գյուղացիութիւնը դեմ չգնա ինդուստրիաց-
 ման, այլ ինդուստրիացման կիրարման գործում,
 գյուղացիութեան հանդեպ, մեր կուսակցութիւնն
 ու բանվոր դասակարգն ունենան իրենց մշտու-
 կան և հաստատ դաշնակցին:

Մենք պետք է հաշվի առնենք միշտ այն սերտ
 կապը, վոր գոյութիւնն ունի արդյունաբերութեան
 և գյուղատնտեսութեան միջև: Արդյունաբերութեան
 ծավալման համար պետք է ոգտագործել յերկրի բո-
 լոր հնարավոր միջոցները: Բայց միևնույն ժա-

մանակ չպետք է շատ առաջ վազել, չպետք է դյու-
ղատն տեսությունից կտրվել:

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ «Դրա մեջ և միայն դրա մեջ
ԿՈՊԵԿԸ պիտի լինի մեր հույսը», ա-
ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅՄԱՆ սեղ և Լենինը արդյունաբե-
ՀԱՄԱՐ րության զարգացման մա-
սին, ինդուստրիացման մասին: Խոշոր արդյու-
նաբերության մեջ է բանվոր դասակարգի ուժը:
Սոցիալիզմը պահանջում է աշխատանքի բարձր
արտադրողականություն: Սոցիալիզմ – նշանակում
է կատարելագործված խոշոր արդյունաբերու-
թյուն, վոր պատկանում է վոչ թե անհատ սե-
փականատիրոջ, այլ ամբողջ հասարակությանը:
Միայն խոշոր արդյունաբերության միջոցով մենք
կարող կը լինենք վերականգնել մեր ամբողջ տըն-
տեսությունը և բաժան-բաժան միլիոնավոր մանր
տնտեսությունները վերելքի ուղին հանել:

Պետք է կարողանալ խնայել յուրաքանչյուր
ավելորդ կոպեկը արդյունաբերության կարիքնե-
րի համար: Այդ նպատակով ել կուսակցությու-
նը խնայողության ոեժիմ է կիրառում: Կուսակ-
ցությունն անողոք պայքար է հայտարարել ան-
տնտեսավարության դեմ: Մեզնից յուրաքանչյու-
րն իր առորյա աշխատանքների ընթացքում պետք
է կարողանա խնայել խորհրդային կոպեկը: Այդ
անհրաժեշտ է, քանի վոր առանձին կոպեկներին

են կազմվում այն միլիոնները, առանց վորի անհնարին ե առաջ տանել յերկրի ինդուստրիալիզացիան:

ՀԱՐՑԵՐ

1. Արդյունաբերությունն ինչպես պիտի վերակերտի գյուղացիական տնտեսությունը:

2. Ինչո՞ւ ազատ առևտուրն ամրացրեց պետական արդյունաբերության կապը գյուղատնտեսության հետ:

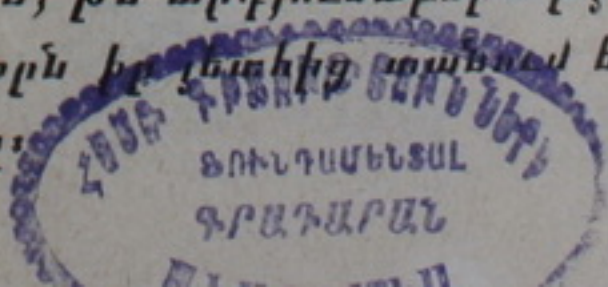
3. Ի՞նչ միջոցներով պետք ե պայքարենք մասնավոր կապիտալի դեմ:

4. Ինչո՞ւ Լենինը նեպը համարել ե պրոլետարիատի միակ ճիշտ տնտեսական բաղաբաղանդությունը:

5. Մենք ինչո՞ւ տնտեսության վերականգնումը սկսեցինք գյուղատնտեսությունից:

6. Կուսակցության 14-րդ համագումարն ինչո՞ւ յե ասում, թե մենք հարձակման ենք դիմել նոր տնտեսական բաղաբաղանդության բաղալի վրա:

7. Կուսակցության 14-րդ համագումարն ինչո՞ւ յե ասում, թե արդյունաբերությունն ավանգարդն ե, վորն իր շնորհիվ տանում ե վողջ տնտեսությունը:

8. Ինչո՞ւ ինդուստրիացիների գլխավոր խնդիրը ծանր արդյունաբերությունների զարգացումն է:

9. Ներքին կուտակման ի՞նչ հնարավորություններ կան մեզ մոտ:

10. Գների ի՞նչ քաղաքականություն է վարում մեր կուսակցությունը:

ԱՇԽԱՏԱՆՔ

1. Ուսումնասիրիր նեպի շրջանում ձեր գործարանի աճման տվյալները

ա) ինչ գումարի ապրանք է արտադրվել 1922 և 1925 թվերին:

բ) ապրանքների ինքնարժեքը նույն տարիներին:

գ) ձեռքի աշխատանքը փոխարինվե՞լ է մեքենայով, ի՞նչ այո, վորոնք են արդյունքները:

2. Իմացե՛ք, թե ձեր գործարանի մեքենաները վորտե՞ղ են պատրաստվել:

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0045106

[154.]

ԳԻՆՆ Ե 15 ԿՈՊ.

A^I₂₅₈₄